

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 *
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 *
 Vécikre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 19.

Mandátum-vásár.

(—a) Félve már, hogy az emlékeztetés, Magyarország történetében ritka nevezetességű választások lezajlottak, de a királyi kuriának s az általa kiküldött bíróságoknak még mindig sok dolga akad a kérvénnyel megtámadott mandátumokkal.

A volt honvédelmi miniszternek Nyíry Sándornak mandátuma ügyében most tartja a vizsgálatot a delegált bíróság s nap mint nap újabb bizonyságok merülnek fel, amelyek nem a legjobb színben tüntetik fel a volt honvédelmi miniszter mandátumát. Ez a mandátum, amelyet ilyen szavazatokkal szereztek, már alig mondható tisztának. Sőt már azt rebesgetik, hogy a kuria a bizonyítékok sulya alatt megfogja semmisíteni a mandátumot, amit hogy elkerüljön a volt honvédelmi miniszter, még az ítélet előtt lemond mandátumáról.

Emellett élénken foglalkoztatják a politikai közvéleményt az időközi választások. A nemzet hangulatát élénken jellemzi, hogy az időközi választásokon mindenütt a szövetkezett ellenzék, különösen a függetlenségi párt jutott mandátumhoz. Ennek és néhány kilépésnek következtében nagyon megváltozott a függetlenségi és szabadelvű párt aránya. A

választás befejezésével majdnem egyforma nagy volt e két párt, mindössze hat mandátummal volt többje a függetlenségi pártnak. Ma pedig a szabadelvű párt a százszokkal együtt sem bír több mandátummal 140-nél, míg a függetlenségi pártnak ma a Házban 173 mandátuma van.

Az időközi választások közül különösen nevezetes a két utolsó, a lipótszentmiklósi és a ráczkevei.

Az imparlamentáris kormány igazságügyminisztere, Lányi Bertalan a törvény értelmében lemondott mandátumáról, hogy új választásnak vesse alá magát. Ha máskor egy miniszter fellépett vidéken, pláne kisebb helyen, minden küzdelem nélkül jutott ahhoz, sőt rendszeren egyhangú mandátumot nyújtottak neki. Lányi mi iszter pedig ott a szegény, tótok közt is nagy küzdelem és nagy erőfeszítés után is csak annyira tudta vinni, hogy pótválasztásra kerül, amelyből aligha kerül ki győztesen.

Más szempontból ugyan, de még nevezetesebb a ráczkevei választás, ahol három függetlenségi jelölt küzdött egymással. Legtöbb szavazatot Barta Ferencz a volt belényesi képviselő kapott. A pótválasztás előtt megkérdezte pártjának elnökét, hogy elég lesz-e a pótválasztásra 10,000 korona? S mikor erre tagadó választ kapott, visszalépett a jelöléstől s küzde-

lem nélkül engedte át a mandátumot ellenfelének.

Nem foglalkozunk itt sem a kerület cserbenhagyott, kijátszott választóinak forrongásával, sem azokkal a gyanúsításokkal, amelyekkel ennek kapcsán a visszalépett jelöltet elárasztották. Mi csak abból indulunk ki, amit Barta Ferencz levelében elismer. Ó saját vallomása szerint már a januári választáskor nagyon sokat költött Belényesen, mondjuk az utolsó krajcárig mind csak a törvényben megengedett fuvardíjakra. Ráczkeven az első választás kétségkívül belekerült annyiba, amennyit a pótválasztásra szánt volna — 10,000 koronába.

Kérdjük már most egész üzleti nyelven, — úgy látszik ez illik hozzá — érdemes-e 20—30,000 koronát áldozni a sajátjából a mandátum birtokáért?

Vagy még most is gseftnek tekintik a jelölt urak a mandátumot, mint az inkompatibilitási törvény előtt?

Egyik erdélyi kerületről küldt a teli választásoknál, hogy egyik eladta azt a másiknak 30,000 forintért. Hogyan, mi uton és módon akarják az urak kamatoztatni ezt a tőkét?

Idáig ez csak a szabadelvű párti képviselőknek a Morzsányiaknak és Miklós Gyuláknak volt a privilegiuma; most már a koalíciós ellenzék köréből is a második ilyen eset merült fel, — pedig még

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A bika és a hangya.

— Politikai satíra. —

Írta: Juhani Aho.

Távol az országuttól, mélyen benn az erdőben, állt egykor egy kicsiny hangyaturás. Senki sem tudott róla s nem is vezetett ahhoz más ut, mint amelyet a hangyák tapostak ki maguknak odáig. Évről-évre mind tovább építettek az épületükön s mind magasabbra nőtt a tülevelekkel fedett hangyaturás. Lenn, a földkéreg alatt, jó dolguk volt a levéltetveknek, a hangyaország fejősteheneinek, amelyek apró jászolokba voltak elrekesztve. Nyár idején nagy körutakat szottak a munkáshangyák a dombokon és a völgyeken megtenni, de mikor megjött a tél, visszatértek a közös fészekbe, amelyet jobban szerettek mindennél. És békésen, türelmesen aludtak a hólepel alatt, a tavasz ébredését várva, amikor újra kezdek szokott munkásságukat.

A többi közönséges hangyák háborút szok-

tak viselni egymás ellen, hogy a gyengébbek kincseit magukhoz ragadják. De ennek a hangyapalotának a lakói sohasem tettek kárt más hangyákban. De nem is kellett ellenségtől tartaniok — hiszen nem volt semmijök, amit elrabolhattak volna tőlük. Nem is háborgatta meg senki a békéjüket.

Egy szép nyári napon azonban rettenetes bömbölés, rugdalózás és bögés hangjait hallották.

Az uraság bikája volt az, amely eltévedt a kopár, elhagyatott erdőben s most helyet keresett, ahol fékezetlen dühét kitölthesse. Fákat tördelt, bokrokat dúlt fel; a feldúlt domb jelezte, hogy merre vonult át a nekivadult állat.

A hangyák gyakran látták már bikát a közelükben áthaladni s noha jól tudták, hogy a bika a legnagyobb ellensége a hangyáknak, még sem tartottak sohasem a dűnétől, mert hiszen ők még a közelébe sem mertek soha férközni egy bikának. Így hát azt remélték, hogy ez is elvonul majd mellettük, anélkül, hogy bánatná őket: mint a többi tette.

Amikor azonban a bika a hangyadombhoz

érkezett, rettenetes dühe egyszerre kitört és rémes bömbölése betöltötte az egész környéket. Aztán neki rontott szarvaival a tülevelekkel beborított dombnak. A hangyaország tüstént összefutott, zavar támadt; és a bika orlyukaiba egy nedvet fröcscentettek, amelynek kiállhatatlan, undorító szaga volt.

Az állat erre még inkább nekidühödött. Beledöfte szarvait a hangyadombba s annak a felét mint valami lapáttal felkapva, a feje fölött az erdőbe dobta. Úgy turt, lapától az épületben, akár egy főzűstben. Az orlyukain gőzös párárt fújt ki, a farkát pedig haragosan csóválta.

Akkor aztán harmadszor is bele dult a hangyadombba; a szarvaival meg a lábaival ásott kapált benne, le egész az épület szívéig. Szétvetette a hangyák összes kamráit és folyosóit, úgy hogy a fehér tojások szerete sodródottak a szétaposott hangyák tetemeivel.

Miután így mindent szétrombolt, morogván tovább állott ismét. Utjában letördelte a fákat, tépte a bokrokat; a felhántott föld s azzal egyenlővé taposott hangyadombok mutatták útját, amerre elvonult.

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó cég

☞ Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ☞

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készit férfi öltönyöket, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costümök valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

mindig nincs kilátás reá, hogy egyhamar koalíciós kormány alakuljon.

Tudjuk, hogy a koalíció is emberekből áll, ott is akadnak gyarló emberek, de jó lesz ideje korán vigyázni az ilyenekre, nehogy a hasonló esetek megrendítsék a nép bizalmát.

A politikai válság.

A vezérőrbizottság tegnapi ülése határozatának híre gyorsan elterjedt. Bécsbe már a kora esti órákban részletes jelentések mentek. A Fejérváry-kormány ma tartandó minisztertanácsán okvetlen megbeszélék a helyzetet, mely most már egészen tisztán állhat abból a szempontból, hogy a kormány nem számíthat engedékenységre.

Fölmerült már korábban az a terv, hogy még mielőtt a szövetkezett ellenzék válasza nagyobb körben elterjedne, a kormány kezdje meg a törvényhatóságok határozatainak a megsemmisítését. Eddig azonban ezt nem merték megtenni. Valószínű, hogy most már egyideig még várakoznak s megvárják a törvényhatóságok hivatalos nyilatkozatait.

Fontos kérdés, hogy miképpen gondoskodjanak majd a tisztviselők fizetéséről abban az esetben, ha a kormány megvonná a fizetést a na tisztviselőktől, akik a kormány kibocsátandó rendelete után is megtagadnák az adópénzek beszedését.

Egyes törvényhatóságok már találtak módot a tisztviselők kártalanítására s a vezérőrbizottság az ilyeneként mintának vette, amikor a kérdéssel tanácskozott. De fölmerült több más terv is, köztük a megyei alapok igénybevétele, a pótdó stb.

Ez idő szerint teljesen bizonyos, hogy a tisztviselők kártalanításáról minden nagyobb

nehézség nélkül gondoskodni tudnak, úgy hogy kormány részéről a fizetés elvonással jövő intézkedést nyomban hatálytalanná tudják tenni.

Tisza István számonkérése.

Ma a hatvanhetedik kiadvány hatására rajzolja meg Tisza István. Elmondja minő szerepet juttatott ez a monarchiának és benne Magyarországnak. Aztán így folytatja:

— Kilenc-tíz millió magyarnak először is urrá kell lennie saját házában. Egyesítenie politikailag irányítania, államelméletébe beolvasztania kell e hazának majdnem oly számos nem magyar ajkú polgárait, hogy mint egységes politikai nemzet irányító befolyást gyakorolhasson egy negyven millió lakossal bíró nagyhatalom politikájára.

— Egy igazi érdektársunk van ebben a munkában: a dinasztia. Végre, évszázadok keserves tanulságai után fel is ismerte ezt az érdekközösséget. A trón a nemzeti ügy szolgálatába állt; egész hatalmát a nemzet rendelkezésére bocsátja.

A belső konszolidáció a nemzeti állam kiépítésének nagy munkájában az állam egész erejével rendelkezünk; centrifugális erőknek a trón számolyánál nincs többé mit keresniök; a 48 ikt törvények megünneplése, a Rákóczi hainvainak hazaszállítását elrendelő királyi kézirat fennen hirdeti, hogy királya végre megértette nemzetét.

— Ez új irány kitűzése és követése nem volt könnyű dolog. Nagy ember nagy elhatározása kellett hozzá. S ha elnémultak is előtte a mult tradíciói és szenvedélyei, élnek azok sokak lelkében.

Mindazon érdek, mindazon gyűlölet, mindazon szenvedély, melyet vérig sebzett a magyar nemzettel való békülés, csak alkalomra les, hogy életre keltse a gyászos mult szomorú árnyait.

Ezután a mostani helyzetre tért át. Fölállítja a nagy eredmények mérlegét és szembeállítja vele a válság okozta bomlást és viszálykodást.

— Nekem azok után — ugymond — a

a tető; egy kissé nem is festett valami diszesen. De idővel majd csak ismét büszkén emelkedik ki a föld színéről, mint azelőtt; s lehet hogy egy napon már a nyoma sem marad meg a bika rombolásának.

A hangyák gyakran szoktak a történetek fölött tanakodni és csodálkozva gondolkodtak azon, mért is vette fejébe a bika, hogy rommá döntse az ő palotájukat? Talán az a fenyegetés volt az oka, amelyet az épületek tetejébe raktak? De hát mit is akar azzal, hiszen a fenyegetés nem eledele a bikának. Vagy a domb állt az útjában? amiatt támadt volna a dühe? De hiszen az őv volt az egész legelő, hogy annak földjén kitoporézokolja a haragját; meg az egész erdő, hogy bömböljön benne. Vagy talán régi gyűlöletet érez ellenük? talán a nyugalmát zavarta egyszer valamikor egy hangya!

Az okot azonban, ami a bikát romlásukra hozta, sohsen tudták meg a hangyák. Egynek sem jutott eszébe, hogy az már természete a bikának, hogy földul mindent, ami nem egyenlő a földdel.

Ami a bikát illeti, amelyik a hangyapalotát szétvetette, arról azt meséli a monda, hogy amikor visszatért a csordába, a nyaka tele volt hangyatojással s a szőre azon a tájékon rettenetesen büzlött attól a folyadéktól, amelyet a hangyák ráfröcsentettek. Ilyen állapotban látva visszatérni őt, mindenki tudta, mit mivelt. A tinók, amelyeknek közelébe állott, megvetően, undorral szaglásták, de a vénebb bikák, amelyeknek szintén van a lelkiismeretén néhány hangyaboly, nyugodtan fekve maradtak a helyükön és oly zavartalanul folytatták a kérődzést, mintha nem is tartoznék rájuk a dolog.

Már csak így van mindenütt: a nagy bikák adják meg a közvéleményt... még a legelőn is.

mit a hazám javára megtehettem, jogom van számon kérni a nemzet mostani vezetőitől: mit csináltak e szerencsétlen nemzettel rövid félév alatt?

Hová tették a nemzet politikai tekintélyét, hová a rokonszenvet és tiszteletet, mit Európaszerte kivivott a nemzet magának?

Hogyan dezorganizálták a nemzeti erőt, minő tehetetlenné tették gazdasági, nemzeti-ségi s minden más törekvéseinkben a nemzetet?

Minő pusztulás, minő káosz kél lábaik nyomában, miként dobják prédára a nemzet erkölcsi kincseit, hogy metszik el a nemzet életereit, erőforrásait, minő veszélyekbe sodorják a nemzetet?

— Joggal kérdezhetem ezt tőlük s joggal tehetem őket felelőssé azért, hogy ok nélkül, szükség nélkül lesodorják az erőgyűjtés, az igazi nemzeti politika teréről a nemzetet.

Helytelenítették a szabadelvűpárt eljárását, ám buktassák meg; jogukkal élnek. De azután vegyék át munka terhét és felelősségét is.

Saját nézeteik szerint dolgozzanak, építsenek tovább, de lehetetlen zsákutczába ne vigyék a nemzetet s találjanak módot reá, hogy felvehessék a zavartalan alkotmányos működés fonalát.

A szabadelvűpárt Tisza ellen.

Arról értesülünk, hogy a szabadelvűpárt tagjai között nagy felháborodást kelt Tisza István grófnak legújabb publicistikai tevékenysége, melylyel a nemzeti ügy ellen támad.

A szabadelvűpárt többségének már az a felfogása, hogy a nemzeti ellentállás dolgában activ szerepet vállal és a parlamentet helyettesítő vezérőrbizottság intencióit tartja szem előtt.

Ennélfogva mozgalom indult meg a szabadelvű párt tagjai között, amelynek célja a Tisza István grót ellen való állásfoglalás és pedig a legélesebb formában.

Azt tervezik, hogy a szabadelvű párti képviselők kerületeikben népgyűléseket fognak tartani, amelyekben Tisza István grófnak az Ujságban közzétett cikkeit a leghatározottabban fogják elítélni.

Válság az Országos Kaszinóban.

Gál Gaszton üszköt dobott a kaszinóba. Indítvány, hogy a kormány tagjai közül senkit a kaszinóba meg ne tőrjenek: azt az eredményt hozza, hogy a kaszinó indul az oszladozás felé. A kaszinó vezetősége, élén Wekerle Sándorral, kezdetben azt hitte, hogy az indítványt mélységes hallgatással mellőzik s majd feltámasztják egy jobb korban, amelyen már nem lesznek kormányon a félig alkotmányosak.

Ennek a szándékna: utját állta ifj. Madarász József országgyűlési képviselő, aki megsürgette Gál Gaszton indítványát és megkérdezte Wekerle Sándortól, a kaszinó elnökétől: vajjon ő még mindig tagja-e a szabadelvűpártnak?

A kaszinó ifjusága mód felett örvend az afférnek és nagy a bizalma, hogy az indítványhoz megszerzik a választmány többségét. A Kaszinó kevésbé hevílő tagjai most kapacitációra járnak az indítvány visszavonása érdekében.

Egy magas rangú katonatisztnél járt, aki maga is tagja az Országos kaszinónak, a sikamlós ügyről így nyilatkozott:

Abban a pillanatban, amikor ezt a kizáró indítványt nem hogy tárgyalják, de csak tárgyalásra kitűzik, a hadseregnek a kaszinóba lépett tagjai nyomban kiválnak. Azt hiszem,

vagyunk ilyenek hetvenen-nyolcvan. Az ok igen egyeztet. A katonák nem lehet tagja olyan egyesületnek, amely politikával foglalkozik. A belépés amugy is belügyminiszteri engedélyhez van kötve. Csak igen korlátozott az olyan egyesületek vagy kaszinók száma, amelyekről hadügyminiszteri parancs jelenti, hogy oda a tisztek beléphetnek.

A kiváltságosok közé tartozik az Országos Kaszinó is. Ahol, megvallom, kitűnő társaság van együtt s a magam részéről csak sajnálni tudnám, ha onna távoznom kellene. De, ismétlem, távoznom és távoznunk kell nyomban, amint Gál Gaston úrnak Madarász Imre ur által felmelegített indítványát nem löki félre a Kaszinó választmány. Mint olyat, amely tárgyalásra sem érdemes.

Ugy tudom, hogy a katonatisztek után következni fog a főbb állami tisztviselők ki lépése.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket: **hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Kántorválasztás Várad-Ujvároson.** A nagyváradi-ujvárosi r. kath. egyháznál Kalmár Illés távozása folytán már korábban megüresedett a kántori állás s azóta csak ideiglenes kántor végzi a kántori teendőket. A nemrég meghirdetett pályázat tegnapelőtt lejárt s összesen nyolczan pályáztak és pedig a következők: Ambrus János (Tápiógyörgye), Csedreki József (Budapestmihály), Csicsmányi János (Uj-Palota), Halmos András (Körösladány), Hutira Viktor (Kula), Kelemen Ferencz (Koloszvár), Óváry Béla (Iklód-puszt), Tajdi Jenő (Kassa). A próba-éneklés ma, július hó 20-án délelőtt fél 11 órakor lesz a Szent László templomban.

* **A drágaság ellen.** A belügyminiszter Nagyvárad város törvényhatóságához rendeletet intézett, amelyben tekintettel a fővárosi, de különösen a vidéki piaci drágaságra, utasítja a rendőrhatalóságot, hogy maga dolgozzon ki piaci tarifát. A miniszter nem kívánja megfosztani a piaci elárúsítókat az őket megillető jövedelemtől, azért a tarifa megállapítására vonatkozóan utasítást adott a hatóságoknak, hogy legyenek tekintettel a termelőnek fizetett árakra, a helyi viszonyokra és egyéb körülményekre, amikhez képest aztán bizonyos megfelelő százalékos haszon hozzászámításával állapítsák meg az egyes cikkek árait, amelyeknél többet az elárúsítóknak nem szabad követelniök. Na arra kíváncsiak vagyunk!

* **A magyar szállítók és a hadsereg.** A kereskedelemügyi miniszter leiratban érteztette a nagyváradi kereskedelmi és iparkamarát, hogy a cs. és kir. közös hadügyminisztérium a végből, hogy a magyar szállítókkal kötött szerződésben az előirt bélyegilleték a magyar királyi kincstár javára rovassék le, akként intézkedett, hogy jövőre az ilyen szerződések mindenkor egy, a magyar szent ko-

rona országainak területén levő katonai intézet vagy hatóság kösse meg. Ha pedig szállítására szerződés nem köttetik, vagy csupán az elfogadott ajánlat alapján történik az odaitéles, úgy az az eljárás követteik, hogy a szállítót ajánlata elfogadásáról a magyar szent korona országának területén levő és erre külön meghatalmazott egyik katonai vagy más intézet értesíti.

* **A külvárosi ragályfészkek.** A napokban hívta fel Nagyvárad város orvosrendőri hivatala a főkapitány, illetve a tanács figyelmét a külvárosi Fogoly utca és Ősi-tér rendezésére. Tegnap pedig dr. Baróthy Akos városi főorvos tett jelentést, amelybe rámutat, hogy az Ősi tér valóságos szemétdomb, az ott levő nagy tóba a környék lakossága minden szemetet, piszkot, sőt a fekáliát is bele hordja s a tónak nincsen semmi lefolyása. Elképzelhető, minő állapotok vannak ezen a területen. A főorvos javasolja, hogy dobszóval és más alkalmas módon tiltsák el a lakosságot a terület megfertőzésétől s a szemét odahordásától, a nagy pocsolját pedig tömésse be a város. Ugy tudjuk, hogy a városi mérnöki hivatal már készített is javaslatot és tervet a tó betömésére és az ott összegyűlő viz elvesztésére, de hát ez is úgy halad, mint a többi városi dolgok. Évek mulva majd csak sorra kerül.

* **Az ideai megyei pótdólok.** A belügyminiszter körrendeletet intézett a vármegyei törvényhatóságokhoz, hogy az ideai évről kivetett pótdólokról szóló kimutatást az alispán és a pénzügyigazgatóság mellé kirendelt számvevőség főnöke írják alá.

* **Az óvodák bezárása.** A vörheny és kanyaró ismét nagyobb számmal lépett fel Nagy-Váradon a gyermekek között, minden városrészben fordultak elő megbetegedések. Dr. Baróthy Ákos már korábban, még június hó elején kérte, hogy az elemi iskolák évről vizsgáit Várad-Ujvároson a rendes időnél korábban fejezzék be, éppen a nagyobb számban előfordult vörheny betegülések miatt. A vizsgálátokat be is fejezték, de az iskolák szünete dacára a vörheny és kanyaró terjed a gyermekek között. Dr. Baróthy Akos városi főorvos tegnap előterjesztést tett a polgármesternek, amelyben javasolja, hogy az összes óvodákat július hó 22-től szeptember 1-ig zárják be. Ezzel véli a betegség terjedését meggátolni.

* **A Szövetkezett ellenzék arczkép-csarnoka.** A szövetkezett ellenzék harca az alkotmányáért, korszakot alkot hazánk történetében, így tehát azok, akik ezen alkotmányos küzdelemben résztvesznek méltán megérdemlik azt, hogy ismerje őket minden hazafi, hogy tudomással bírjon minden magyar ember. E célból a szövetkezett balpárt arczkép-csarnokának szerkesztő bizottsága czímmel egy-jeles írókból álló-bizottságot küldtek ki, melynek az a feladata, hogy a koalíciós pártok tagjainak arczképét és pontos életrajzát — album alakjában a magyar nemzet legszélsőbb rétegeibe is eljuttassák. A bizottság a napokban készült el a mű összeállításával úgy, hogy most már az egész sajtó alá adhatták. Előszót a műhöz, a szövetkezett ellenzék illusztris vezére Kossuth Ferencz irt. A mű a koalizált képviselők rövid de pontos életrajzát és rendkívül sikerült arczképét tartalmazza, az egyes képviselők autog-

rammaival együtt. Az album negyed iv nagyságu és körülbelül 350 lap terjedelmű. Dombornyomásu bronzvásznon czimlapján a szabadság allegorikus képe van álló angyallal, a háttérben pedig az országház díszes palotája látható. Az album augusztusban jelenik meg. Ára 20 korona és a szerkesztő bizottságnál (VI. ker. Andrassy-ut 49. szám alatt) rendelhető meg.

* **A Legényegylet kirándulása.** A Nagyvárad Katholikus Legényegylet kirándulását folyó hó 23-án, azaz vasárnap tartja Jád-völgyére, akik részt venni óhajtanak, jelentkezzenek az egylet Teleky-utcai helyiségében este 8 órától fél 11 óráig. Az indulás hajnali 2 órakor. Egyben értesítjük tisztelt vendégeinket, hogy a nyári multság augusztus hó 20-án lesz megtartva a Szent László Püspök-fürdőben. A meghívókat a legközelebbi napokban bocsátja ki a rendezőség.

* **Porban fürdő uszoda.** A városligeti uszoda közvetlen bejárata előtt vonul el a mindentféle szemét és törmelékkel feltöltött út, ahol naponta százszámra vonulnak végig a törmelékeket szállító kocsik s olyan porfelhőt vernek, hogy alig látszik ki belőle az uszoda épülete. Természetesen a porfelhő egészen ellepíti az uszodát is s ezért a közönség nem látogatja. Az uszoda tulajdonosa kérte a várost, hogy a poros utról zárja el a kocsiközlekedést. A tanács a főmérnöktől véleményt kért a beadványra. A mérnöki hivatal véleményében kifejti, hogy a Városliget rendezésének kérdése most van tárgyalás alatt s mivel az ut elzárásának a kérdése a liget rendezésével szorosan összefügg, a kérelem elintézését a liget rendezésének lebonyolításáig tartsa függőben a tanács.

* **Tankötelesek Nagy-Váradon.** Nem régen fejezték be a nagyváradi tankötelesek összeírását és az erre vonatkozó statisztika összeállítását. Az összeírás szerint Nagy-Váradon összesen 11,181 tanköteles gyermek van s ez a szám vallás szerint a következőképp oszlik meg:

római katolikus	3654,
görög katolikus	528,
görög keleti	558,
ágostai evangélikus	177,
evangélikus református	2981,
izraelita	3277.

A kimutatás adatai szerint feltűnő az a körülmény, hogy az ev. ref. telekezettü gyermekek nem szaporodnak olyan arányban, mint a többi telekezethez tartozók. Pl. az 1901. számláláskor alig négy százzal volt kevesebb az ev. ref. lakosok száma, mint a katolikusoké s most már csupán a tanköteleseknél 673 a különbség. Másik feltűnő e statisztikában az izraelita tankötelesek nagy száma. Az ev. ref. vallásuk két ezerral többen vannak Nagy-Váradon, mint az izraeliták s ime a tankötelesek számánál az izraeliták már háromszázzal mulják felül az ev. ref. vallásukat.

* **Áthelyezés a honvédségtől a közhadsereghez.** Ritka eset, hogy a magyar honvédségtől tisztet a közös hadsereghez helyezzenek át, de most éppen egy Nagyváradon szolgáló honvédhuzár hadnagygyal történt meg. A király ugyanis Darányi Pál, a debreczeni m. kir. 2. számú honvédhuzár ezred Nagyváradon állomásozó osztályához szolgálatételre beosztott hadnagnak a közös hadsereg tényleges állományába való áthelyeztetését rendelte el.

!!! Legmegbízhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott árak.

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és sifonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérneműek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ágy- és asztalterítők. Paplanok és matracok, valamint mindennemű mosóárak, u m.: kreton, batist, zaphir és szines vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések o o o o o o vidékre bérmentve küldetnek o o o o o

* **A közutak felülvizsgálata.** Pünkösztől Ferencz kir. műszaki tanácsos értesítette Nagy-Várad városát, hogy a kereskedelemügyi miniszter rendelete értelmében a Nagy-Várad város által fentartott törvényhatósági közutak beutazását július 24-én kezdi meg s kéri, hogy ez alkalomra a város küldje ki képviselőjét.

* **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyiminiszter Gáspár Domokos m. kir. igazságügyiminiszteriumi díjnokot a derecskei kir. járás-bírósághoz végrehajtóvá nevezte ki.

* **Lopás.** Klein Mórné Báthory-utca 15. szám alatti lakásából, abból a szobából, hol nevezettnek leánya aludt, tegnap éjszaka kiltak a szekrényből 14 korona pénzt, egy kettős fedelű ezüst női órát lánczczal és több csüngővel. A tolvaj kiléte iránt a rendőrség eddig már biztos nyomon van és elfogatása, illetve megbüntetése iránt intézkedett. Neve csak azért nem közölhető, nehogy az illető idejekorán értesülvén, a nyomozást meghejtsa.

* **A várva-várt eső.** Tegnap délután az esti órákban végre esni kezdett. Meteor, a híres időjós e napra különben is esőt jósolt; úgy látszik a híres csillagvizsgáló jóslásai már annyira megbízhatók, hogy szinte ezek irányítják az időt. A vidék minden részében csendes eső szítál. felüdítve a növényzetet, állatot, embert egyaránt. Városunk is sokat köszönhet e kicsi, szemtelő esőnek, ha többet nem, legalább is annyit, hogy nem kell portengerben fürödnünk, valahányszor az utcára lépünk vagy szobánk ablakát kinyitjuk.

* **Kabát tolvajok.** Grósz Sámuel bétisztító Dániel József nevű kocsisa egy báránybőr béléses kabátot lopott és megszökött. Eljárás folyamatban. — Fischer Izrael házi tanítónak Rózsa-utca, Dohány udvaron levő szobájából az ablaktélfára akasztott kabátját valaki ellopta. A kabát zsebében voltak Fischernek okmányai is. Nyomozás folyamatban.

* **Negyven napi zárlat az ebekre.** Előző számunkban említettük, hogy Nagyváradon egy veszett eb garázdálkodott. A kapitányi hivatal az ebet felboncoltatta s az álatorvos a veszettséget konstátálta. A rendőrkapitány ez okból az ebekre 40 napi zárlatot rendelt el s erre vonatkozólag a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Ismétlen előfordult ebveszettségi eset folytán, az állategészségi utasítás 188. §-a értelmében az egész város területére 40 napi eb zárlat rendeltek el, mely idő alatt a város területén levő ebek kötve tartandók, nem lévén szabad az utcára csakis szájkosárral ellátott vagy pórázon vezetett ebet bocsátani. Minden az utcán talált kóbor eb, a gyepmester által elfogatni és azonnal kiirtatni fog. Figyelmeztetnek az ebtulajdonosok arra is hogy ebeiken netalán észlelt gyanus változásokat azonnal jelentsek be. Ezen rendelet ellen vétő ebtulajdonosok az 1888. évi VII. t. cz. 154 §-a alapján 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettetni. Nagyvárad, 1905 július hó 19-én rendőrkapitányi hivatal.

* **Sikkasztó könyvelő.** Szép Mihály pusztai szent-lőrinczi kereskedő Nagyváradról Budapestre való távozásakor, egy hónappal ezelőtt átadott megőrzés végett egy zárt bördönt Berkes Zoltán könyvvezetőnek. A bördöndben honvéd tiszthelyettesi egyenruhák, polgári ruhák és fehéreneműek voltak, káros szerint 608 korona értékben. Egy héttel ezelőtt visszatérvén Szép Mihály Nagyváradra, Berkes Zoltánt már nem találta itt és mivel megtudta, hogy nevezett Szászvárosra utazott, több ízben is irt neki, hogy a bördönt és a ruhákat adja vissza. Minthogy pedig ezen felvilágosításai eredmény nélkül voltak, sikkasztás miatt feljelentést tett Berkes Zoltán ellen.

* **Gyufatolvajok.** Kurländer és Ullmann cégnek Liget-utca 66. szám alatt levő záros udvari raktárából, ahol leszegezett ládákban nagy mennyiségű gyufa van, hetek óta rendszeresen lopkodták a gyufát. A tetteseket teg-

nap a rendőrség elfogta Tüdös Nagy Ferencz és Boros László rovott multu csavargó suhanczok személyében, akik be is ismerték a lopást, melyet naponta bemászás útján követtek el. A károsult cég panasza szerint 4000 csomag gyufa hiányzik, minden csomagban 10 skatulya gyufa volt. A jeles gyuatolvajokat lezárták.

* **Az osztályosrajáték** tegnapi húzásán a következő számokat húzták ki — nyere-ménynyel:

15.000 koronát nyert: 31043.
5000 koronát nyertek: 4892 54635.
2000 koronát nyertek: 44979 62144 67354.
1000 koronát nyertek: 15844 47158.
500 koronát nyertek: 332 2143 4918 5355
8286 10592 13855 16357 21279 27634 32346
35087 37487 49528 55761 56477 40024 41824
51996 61603 62442 66698 68809 68857 70325
74677 75288 16680 77425 78125 78400 78521
79748 83184 83273 89714 90507 92547 96436
101679 103633 107205 108277 108357.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

* **Éjjeli vendég.** Kellemetlen vendége volt az éjjel egy Teleky-utcai háznak, hol a lakók rémülten futottak össze-vissza, hogy elűzzék maguktól az idegen éjjeli látogatót. Az egyik szobában egy fiatal ember aludt, ki gyertyáját csak az éjjeli órákban oltotta el. Alig hogy sötét lett, az ablakon valami neszt hallott, mely arra engedett következtetni, hogy valami idegen látogató számít az ablakon betérni, ki aztán pénzt, vagy életet követeljen a ház lakójától. A sötét csendességben mind rémesebben és fokozottabban hallatszott a zaj, úgy, hogy a bátor fiatalember revolvert ragadott és lármát csapva rohant az ablakhoz, amelynek mindkét szárnyát kitarva, elszántan várta a következők megérkezését. A vendég azonban csendesen húzódt meg a közeli kapu alatt és a lesben állás alatt egy csepp mozdulatot sem tett. A fiatal ember ismét lefeküdt, amikor a zaj még nagyobb erővel tört elő és már már úgy hallatszott, mintha az ablak üvege tört volna ki és bent lenne a nem várt idegen. A fiatal ember halálra rémülten kiabált: Segítség! Segítség! A lármát ismét csend követte, ami különössé tette a hangulatot. Míg az összeesődült háznép ismét aludni tért, a zaj még jobban kitört. Most már megszűnt a türelem és a bátor fiatal ember, ki már szivdobogást kapott az ijedségtől, elhatározta, hogy félhomályra sötétített világosságánál addig lesi a betörőt, miglen az tényleg megjelen. Csöndesen meghúzódott töltött revolverével az ablak mögött és várta, mig immáron harmadszor ismétlődik a zaj. Csend volt. Ezt a csendet aztán másféle zaj zavarta meg, mert a fiatal ur a meleg ágyból kikelve hideget érzett és a nagy figyelem közepette na yot tüszentett. Ebben a pillanatban az ágy alól egy egér ugrott elő, mely a szoba lakójának egy régi ócska száraz cipőjében rágiécsált. Előbb azonban az ablak párkányán futott végig, hol egy vékony üveget ütött le, mely az ablak betöréséhez hasonló hangon csörgött a szoba padozatán. A bátor fiatal ember erre a nem várt eredményre és zajra halálsápadtan ugrott fel leső helyzetéből s nagy izgatottságában annyi baja lett, hogy a revolver elsült és picziny lyukat hagyott maga után az ablakon, melyen aztán szeliden lopódzott be a szívesen látott lány éjjeli szellő. Ezek után aztán csend lett és a ház népe óriási kacagás közepette tért nyugovóra. (Sz. B.)

Pannonia étterem és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONASÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x **Lloyd orfeum!** Ki jól akar mulatni, sokat nevetni és kellemesen szórakozni az jő-

jön el ma este a **Lloyd orfeumba** s nézze végig az új társulat előadását, ott fogja látni régi de mindig új ismerőseit **Göndör Aurél** és **Bodrogi József**, Nagyvárad kedvencz komikusait, **Dagmár Dunbár** és Budavár csillaga, **Labelle Aurélie** lábujhegy tánczosnő, **Chrisleusen Anna** dán énekesnő, **Roseth Jozsa** eszmény tánczosnő, **Nedics Natália** népdal énekesnő, **Sugár Elza** subrett, **Váradai Juliska** kuplé énekesnőt. Ma új kacagató bohózat. Családi műsor. Belépő díj 1 korona. Kezdeté fél 9 órakor, a n. é. közönség szíves pártfogásáért esedezik Lichtenstein Soma igazgató.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteiler Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

Igazságszolgáltatás.

Nyiri Sándor mandátuma.

A budai I—III. kerületi járásbírószágon ma folytatja **Ligetkuthy Iván** kiályi táblai bíró a tanukihallgatásokat a megtámadott vizivárosi mandátum dolgában.

Az első tanu dr. **Sztehló Kornél** volt, a II. kerületi szabadelpvűpárt elnöke, aki a választást vezette. Elsőben is kijelentette, hogy a párt elhatározta, hogy a Vigadóban tartott vacsorára jegyeket nem ad ingyen. Ő maga megbeszélte a vendéglőssel, hogy 2 korona 40 fillérért ad egy jegyet. A jegyekkel dr. **Csukássy Manó**, a pártiroda vezetője számolt be. Csodálkozva tapasztalta, hogy 500 eladott jegy helyett csak 382 jeggyel tudtak elszámolni. Felszólította az adósokat, de ennek csak részben volt eredménye. De bejelentette, hogy akik nem fizették meg a jegyeket, azoktól a pénzt pör útján behajtja.

A bíró: Igaz hogy Nyiri Sándor fedezte a vacsorák költségeit?

A tanu: Szó sem igaz belőle. *A pénzt az országos szabadelpvűpárt juttatta hozzám* és részben a gyűjtés is eredményezett tekintélyes összeget. De Nyiri Sándor a választáshoz egy fillért sem adott.

A bíró: Igaz, hogy a vacsorajegyek árát csak akkor kérték, mikor Nyiri mandátuma ellen beadták a petíciót.

A tanu: Nem emlékszem rá. De ingyen csak a meghívott előkelőségek és a pártiroda alkalmazottai vacsoráltak. Schubertnek adott pénzt, ez csak néhány kisebb korcsmáros által bemutatott vacsorakontó lehetett. A Fácán-vendéglőben sem hiszi, hogy egyetlen polgár is ingyen kapott volna vacsorát. A vacsorát **Portelekny László** rendezte, aki 60—80 jeggyel tudott elszámolni, de azt lehetőleg a pártiroda alkalmazottai fogyasztották el. Nagyon csodálkozott, mikor a választás után **Gebaer Antal** korcsmáros beállított hozzá és 2800 koronát követelt tőle. El is utasította a kérelmet, de ezután pusztán szánalomból 1200 koronát mégis gyűjtöttek neki.

A bíró: Igaz, hogy a választás céljaira Nyiri Sándor 25000 és az országos szabadelpvűpárt 45.000 koronát adott.

A tanu: Nyiri Sándor nem adott pénzt, hogy a szabadelpvűpárt mennyit adott, erre nem vagyok köteles vallani.

A bíró: Miután nem tagadta meg a valómást, köteles vallani.

A tanu: A kérdés helytelenül volt feltéve. Ha a Kuria kölelez rá, vallok, addig azonban nem.

A bíró: Hát báró **Dániel Ernő** és báró **Vojnits István** mennyi pénzt adtak?

A tanu: Azt kijelentem, hogy semmit. Az utiköltségek dolgában kijelenti, hogy ezek fizetése megengedett dolog, mert a szavazatokkal anyagi előny nem jár. Különben azokra szintén megtagadja a választ, mert ezzel megbízói ellen követne el tiltott indiszkréciót.

Elítelt volt képviselő. Horváth Adám dr volt orsz. képviselő és kecskeméti jogakadémiai tanár, aki mint tiszti főügyész 3066 koronával nem tudott elszámolni és akit a törvényszék fölmentett, a királyi tábla ma egy évi börtönre és 5 évi hivatalvesztésre ítélte.

TÁVIRATOK.

Minisztertanács.

Budapest, julius 19. (Saját tud. táv.) Ma délelőtt tizenegy órakor minisztertanács volt, amelyen a földmivelésügyi miniszter kivételével az ös-zes miniszterek megjelentek. A minisztertanács foglalkozott a szövötközött ellenzék nyilatkozatával és Borsodmegyének megtorlásával, mely tulajdonképen próba lesz a vármegyék ellentállásának megtörésére. A minisztertanács délután fél kettőig tartott.

Mit fog tenni a kormány?

Budapest, julius 19. (Saját tud. táv.) A «Neus Wiener Tagblatt» mai számában Lukács György kultuszminiszter cikket írt a magyar válságról, melyről a következőket mondja:

«A koalíció nem akarja meghallgatni Fejérváry programját, mely a törvény alapján áll. Fejérvárynak csak az a feladata, hogy az ellenzékot kormányalakításra bírja. Ha ez nem fog sikerülni, akkor a kabinet be fogja adni lemondását, melyet a király el fog fogadni.

Hogy ki lesz Fejérváry utóda, azt még nem tudják.

Pestvármegye ellentállása.

Budapest, julius 19. (Saját tud. táv.) Pestvármegye 65-ös bizottsága ma tartott ülésén elhatározta, hogy kiáltványt fog intézni az adózó közönséghez, amelyben arra kéri a választókat, hogy az adójukat ne fizessék meg a kormánynak, hanem tegyék az erre szánt pénzüket a takarékbába. Pestvármegye közgyűlési határozata értelmében tudvalevőleg nem fogad el semmiféle állami adót.

A háboru.

Az orosz katonák a japánokhoz.

Budapest, julius 19. (Saját tud. táv.) Egy harctéri tudósító jelenti, hogy az orosz katonák az utóbbi időben gyakori japán proklamációkra következő nyílt levelet intézték a japán katonákhoz.

Hős japán katonák! Már többször kaptunk tőletek leveleket: udvarias kötelesség már ezekre válaszolnunk. Csofálkozunk, hogy ti, oly nem katonákhoz méltó eszközökkel éltek, mint a megadásra való rábeszélés. Csábító szavatokra nálunk csak mosolyognak. Mi csak egy harcti eszközt ismerünk — a csa-

tát. Más eszközöz csak az nyul, kinek kezében a fegyver nem biztos. Foglyul ejtett bajtársaitok felöl ne aggódjatok: kitünöden élnek nállunk és még pénzhez is jutnak. — A katonáitokat ha elfogtuk, sohasem akar visszamenni csapatjához többé, ellenben a mi katonáink a visszatérés felett egy perczig sem gondolkodnának. Mi nem avatkozunk politikába: mi csak kötelességünket ismerjük a csárral és hazával szemben. Ha a kötelességeinkről van szó, elfeledkezünk feleségről, gyermekeinkről. A csár és a haza iránti kötelesség lebeg előttünk.

A tudósító hozzát teszi, hogy e levéltartalom és stílus után ítélve, nem egyszerű orosz katonáktól ered, hanem egy bizonyos célra szerkesztett, a viszonyokat ismerök előtt mosolyt keltő irat.

Ez a levél, melyet állítólag orosz katonák írtak a japánoknak, nagyon magán hordja az együgyü orosz fufang karakterét. Alig hihető, hogy akadna egyetlen ember is, aki elhinné, hogy a japán katonák oly boldogok az orosz haditogságban, hogy erőszakkal sem lehet öket visszakergetni, valamint, hogy a fogoly orosz katonák csak ugy égnék a vágytól, hogy mielőbb visszatérhessenek a harczba, dicső halált halni az atyuskáért. A Potemkin esete mást bizonyít. Valamint mást bizonyít annak a 47 tartalékos orosz tisztnek agyonlövetése is, akik nem akartak a harctérre kimeneni.

A béketárgyalások.

Budapest, julius 19. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelenti, hogy a csár hosszabb kihallgatáson fogadta Wittet. Meghatalmazását a béketárgyalásokra nézve sokkal tágabbra kiterjesztette, mint eddig.

Budapest, julius 19. (Saját tud. táv.) Neworkból jelenti: A békedeiegátusoknak a világtól való teljes elzárása végett a new-castlei Wintworth szállodában külön szobát — és fürdőkamrát rendeznek be.

A béke meghatalmazottak tiszteletére ebédeket fognak rendezni, a békeszerződés aláírása után is.

A japánok Vladivosztk előtt.

London, junius 19. (Saját tud. táv.) A Daily Telegraph jelenti Tokióból; A japán sajtó sanghai hire szerint Vladivosztktól északra japán hadsereg szállt partra. Nincs ok arra, hogy e körülményt továbbra is titokban tartásák. Az oroszok, kik arra készülöttek, hogy a fő ellentállást a Tumen folyó jobb partján fejték ki, nagyon meglepöttek és az ellenség előrenyomulását feltartóztatni nem tudják. Nemsokára teljesen körül lesz zárva Vladivosztk.

Tokió, julius 19. Kamimura tenger-nagy jelenti 18-ról: Egy japán torpedözúzóflotilla Korea északi partján lelött néhány orosz járört és örszemet. Orosz lovasság erre heves tűz alá vette a flottát, de ez Yukivannál elhalgattatta és szétszórtta a csapatot.

Pétervár, julius 19. (Saját tud. táv.) Mandzsuria főhadiszállásáról jelenti, hogy

a csapatok egészségi állapota megnyugtatható. Fertözö betegségek csak szórványosan fordulnak elő.

Az orosz forradalom.

A csár Moszkvában.

Budapest, julius 19. (Saját tud. táv.) Moszkvából jelenti, hogy a csár Moszkvába fog utazni, hogy személyesen hívja össze és nyissa meg a zemsztvot. Más verzió szerint a csár azért utazott ide, hogy a Mandzsuriába utazó csapatokat megáldja.

Páris, julius 19. (Saját tud. táv.) A csár ujra felajánlotta Mirszky herczegnek, hogy vegyen részt az aktív politikában. A herczeg erre a következő táviratot küldte:

— Felségednek mindig kész vagyok szolgálni, kormányának nem!

A csár ezt táviratozta neki:

— Jöjjon!

Mirszky már utban is van Szentpétervár felé.

Orosz bosszuállás.

Budapest, julius 19. (Saját tud. táv.) A Potemkin matrözai most Románia bel-sejében vannak, az orosz ügynökök arra igyekeznek öket rábírní, hogy térjenek vissza Oroszországba családjukhoz. Az egyik matröz Galaczbán levelet kapott anyjától, aki nagyon panaszkodik, hogy a rendörség üldözi fia miatt és kéri, hogy térjen vissza hazájába. A matrözoknak Odesszában élő családtagjai is sokat panaszkodnak a rendörség kegyetlensége miatt.

A Duma elnöke.

Pétervár, julius 19. (Saját tud. táv.) Mirszki herczeg, aki néhány hónap előtt elvesztette a csár kegyét, már Pétervárott van s valószínűleg a birodalmi Duma elnökévé fogják kinevezni.

Páris, julius 19. (Saját tud. távirata.) Bogovszky, a párisi orosz politikai rendörség főnökét kinevezték a pétervári rendörségi miniszterium osztályfőnökévé. Bogovszky munkásságának eredménye, hogy az utóbbi időben száznál több letartóztatás történt.

A zemsztvo megnyitása.

Budapest, julius 19. (Saját tud. táv.) Moszkvából jelenti, hogy az orosz kormány — hihetőleg — nem fog az orosz népképviselet mai első gyűlésének megnyitása elé akadályokat gördíteni, mert általános forradalomtól félnek.

Moszkvában ma egész nap lázongott a nép. Több tüntetöt letartóztatnak. A katonaság kivonult a helyszínére.

Fellázadt rabok.

Budapest, julius 19. (Saját tud. táv.) Dzinbea ma 2 zsidó zavargót letartóztatott a rendörség. A letartóztatottakat togságba kísérték, hol a rabok megtudták, hogy a két fogoly zendölö. A rabok követelték, hogy a foglyokat helyezték szabadlábra, de kérelmüknek nem tettek

eleget. Erre aztán lázadás tört ki a fogházban. A rabok, akik revolverrel voltak fölfegyverkezve a börtönőrökre lőttek, a kik közül kettő meghalt, hat pedig megsebesült.

A fogházba nagyszámu katonaságot küldöttek a lázadók lefegyverezésére.

Herczeg a bíróság előtt.

Budapest, július 19. (Saját tud. táv.) A Reichsaueger mai számában közli Elie Lang herceg, Tallegrand-Peligord grófnak a bíróság elé való megidőzését. Azelőtt Párisban élt, de most tartózkodása ismeretlen. Egy frankfurti cég 45 ezer frank váltókövetelés miatt bepörölte. Néhány évvel ezelőtt sokat beszéltek a hercegről, mert pört indított anyja ellen, ki tékozló férjét elmebetegség miatt gondnokság alá helyeztette.

Nagykorosított herceg.

Budapest, jul. 19. (Saját tud. távirata.) Gotából jelentik: Károly Eduárd herceg Viktoria, néhai angol királynő unokája, kit tegnap nagykorosítottak ma átvette a szász, koburg gotai hercegség kormányzatát. Gotai hercegség egyesületei egy millió márkát gyűjtöttek, hogy a herceg trónralépésekor alapítványokat tehessenek.

Uj város.

Brünn, jul. 19. Ó felsége július 3-iki elhatározással a brünni politikai kerületben lévő Königfeld községet várossá emelte.

Tüntetés a francia befolyás ellen.

Páris, július 19. A Petit Parisien jelenti Tangerből, hogy ott rajongó mohamedán papok francia ellenes tüntetéseket kezdtek. Az indító okot a Tangerben elhatározott egészségügyi intézkedések tették, melyeket már vissza is vontak. A tüntetés kizárólag Franciaország nagy befolyás ellen irányult.

Párizsi nyaralók halálos szerencsétlensége.

Nantes, jul. 19. Tegnap a heves szélvihar következtében a Loire-on megfeneklett egy bárka, melyen több Szt-Brevinben időző párizsi nyaraló család kiránduláson volt. A bárka tmlajdonosa, egy matróz és még a nyolcz kiránduló vízbelelt. Eddig csak öt holttestet sikerült kifogni.

NYILTTÉR.

Cseppkőbarlang szálloda.

A kiránduló közönség kényelmére a *révi cseppkőbarlang* mellett épült szálloda éttermében a legizletesebb *ételek* és kitünő jégbehűtött *italok* állnak rendelkezésre. A borok Méltó. gróf Zichy Ödön ur pinczejéből valók s így nem szorulnak dicséretre.

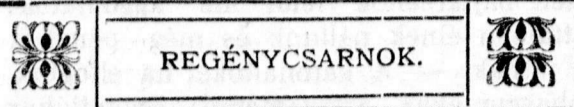
F. hó 23-án vasárnap ünnepélyes

nyilvános megnyitás

lesz, kitünő cigányzene mellett.

Előzékeny pontos kiszolgálás.

1249.

PENELOP.

Angol regény.

(Vége.)

— No hát, én pedig annyit mondhatok neked, hogy annak az amerikai ficzknak éppen annyi joga van ahhoz a birtokhoz, mint akár nekem, mert a Chartres Jack házassága törvénytelen volt. Az asszony katolika és csak a katolikus templomban esküdtek meg.

— Fane, tudod te azt bizonyosan?

— Tudom. Hallgass ide. Chartres Jack teljes életében könnyelmű ember volt, s mindenféle örültségeket követett el Amerikában; de a legnagyobb bolondsága az volt, hogy azt a színésznőt feleségül vette. Én mindent elkövettem, hogy megakadályozzam, de minden igyekezetem kárba veszett. Egy izben el kellett utaznom, s mire visszatértem, már férj és feleség voltak; egy római katolikus templomban esküdtek meg. Jack sem tudta; az asszony sem, mi a különbség törvényeink szerint abban, hogy az esküvő hol történik; azt hitték, minden rendben van. De az bizonyos, hogy a színésznő fiának semmi köze az apja birtokához.

— Harry, nincs-e talán tévedés a dologban?

— Tévedés, édes fiam! Én nem szoktam efféle tévedéseket elkövetni. Ösmerem a kápolnát, a hol megesküdtek, a papot, a ki megesküdte őket, sőt ösmerem a tanukat is, a kik minderről hiteles bizonyítványokat adhatnak.

— Én rögtön táviratot küldök Algynak! Milyen meglepetés lesz ez rá nézve, Szegény fiu, elég nyomoruságon ment keresztül!

— Helyes. Tudod a szállásomat; ha szükség lesz rá, be tudom bizonyítani, a mit mondtam.

Graham Douglas nem pihent. Először is Craigfellebe táviratozott, hogy ne várják egy hét előtt, aztán New-Yorkba, végül kocsiba vetve magát, ügyvédjéhez hajtatott.

Az eredmény ez ideig kielégítő volt. Ugy látszott, hogy Chartres Harcourtnak csakugyan nem volt törvényes joga a birtokhoz.

— Mondtam, ugy-e? szoltott Fane Harry, a mint este újra találkoztak a vacsoránál... Hanem mondd csak, Douglas barátom, ki volt az a szép, barna szemű Lady, a ki ma reggel Chartres urral együtt utazott.

— A huga.

Ah mindjárt gondoltam. Most már értem, hogy miért viseled annyira szivedden barátod ügyét. Hehehe, most már világos mint a nap.

— Harry, ne ostobáskodj, csak annyit kívánok bizonyítani, hogy Chartres Harcourtnak nincs joga a Chartres-i kastélyhoz. Ma megbeszéltem a dolgot ügyvéddel s ő is azt hiszi hogy minden rendben van.

Természetesen annak az amerikai ficzknak, rövid uton kiteszük a szürét s barátod visszahagyja birtokát. Igyunk vállalatunk szerencsés végzése, a poharamat a szép Chartres kisasszony egészségére emelem!

— Ej Douglas, mi a kő, te még pirulni is tudsz.

Tudod Harry én gyűlölöm az efféle bolondozásokat. Kérlek, hagyj fel hát veie, — beszéljünk okosan. Mond csak már most mit tegyünk? Utazzál Chartres Algyhoz rögtön s beszélj meg vele.

Bizony magam is azt hiszem Jó éjt.

— Isten veled Douglas, szerencsés utat.

Egy óra mulva már a vonaton volt, maga sem tudta miért, de szives lázason vert.

Algy és Penelop rendkívül megvoltak lepve, Graham, előadta a dolgot, az öröm leirhatatlan volt. Egy pár hét mulva Algy és Penelop ismét urai voltak s szég Chartresi kastélynak. — A színésznő fiával együtt újra vissza ment Amerikába.

Egy hónap mulva két esküvőt tartottak, Penelop, Douglasé, — Nelly Algy-é lett.

— s Fergusson? — Lassankint bele szertett Maryba, s nagyon boldogok.

KÖZGAZDASÁG.

Nagyváradai hetivásár.

A nagyváradipiaczon 1905. július 17-ik és 18-ik napján tartott vásárban eladott termesz-
mények és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 15.20 15.— 14.80 Kétszeres buza 14.— 13.80 13.60 Rozs 12.— 11.80. 11.60. Árpa 10.80 10.60 10.40 Zab 14.— 13.80 13.60. Tengeri 16.80 16.60 16.40. Borsó 40.— Lencse 44.— Bab 28.—. Köleskása 28.—. Burgonya 4.60 100 kiló lángliszt 26.80 Zsemlyeliszt 26.60 Fehérkenyérliszt 26.20 Barnakenyérliszt 23.—. Széna fuvarral 4.60 Szalma fuvarral 2.40. Só zott szalonna 166.—. Zsup-szalma —18. A om-szalma —12. 1 köbméter búkkfa 6.—. Tölgyfa 5.60. Cserfa 6.50. 1 kiló marhahus I. o. 1.12, 1 kiló marhahus II. o. 1.04, 1 kiló marhahus III. o. —96. 1 liter ó-bor 1.—, 1 liter új-bor 80.— liter pálinka —72, 1 liter szilvapálinka 1.60, 1 liter szesz 2.— 1 mm. kőszó 21.80. 1 mm. nyers faggyu 50.— 1 mm. olvaszt. faggyu 70.—, 1 mm. szappan 50.— 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. ma yar gyapju 1 —. h tr. ó-bor 64.—. 1 hltr. ujbör 40.— 1 mm. mész 1.80. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.— 1 hltr. kendermag 30 — 1 hltr. köles —. 1 hltr. repce —. 1 hltr. dió 40.— 1 hltr. mogyoró —. 1 hltr. aszalt szilva 44.— 1 klg. savanyu káposzta 32.—. 1 klg. szalonna nyers 1.60. 1 klg. sertéshus 1.44. 1 klg. vereshagyma —30. 1 klg. foghagyma —40. 1 klg. bors 4.60. 1 klg. paprika 6.60. 1 klg. barna kenyér —22. 1 li er kőolaj —44.

Forgalmi kimutatás 1905. jul. 18-án.

Tiszta buza körülbelül 220 hltr. Kétszeres buza 60 hltr. Rozs 80 hltr. Árpa 80 hltr. Zab 70 tr. Tengeri 60 hltr. Burgonya 50 hltr.

Lábasjészságok: Hizott sertés mintegy 60 drb. Félhizott 70 drb. 2 évestől feljebb 110 drb 1 évestől 2 évesig 170 drb. Süldő 185 drb. Malacz 222 drb. Vágó marha 230 drb. Jármos ökör 610. drb. Fejős tehén 320 drb. Borju 378 drb. Bivaly 14 drb. Juh és kecske 170 drb. Ló 740 darab.

Marha ártáblázat 1905. évi jul. 18-án

1 pár I-ső rendű jármos ökör 640—760 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör 530—620 korona.
1 pár II-ad rendű jármos ökör 350—500 korona.
1 drb fejős tehén 170—390 kor., 1 drb vágó ökör 180—330 kor. 1 dro. vágó tehén 170—330 ökör 1 drb veres borju 32—54 kor. 1 drb. fél éves borju 50—80 kor., 1 drb egy éves borju 60—130 kor., 1 drb két éves borju 76—220 korona. 1 drb hizott sertés 124—136 bor., pár félésű sertés 36—48 kor., 1 pár egy sertés 72—90 kor., 1 pár két éves sertés 100—150 korona. 1 drb. igás ló 160—320 korona. 1 pár ökörbőr 44—50 kor., 1 pár tehénbőr 32—40 kor. 1 pár borjubőr 10—20 kor., 1 pár lóbőr 10—20, korona.

Hivatalos árfoly amok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 jul. 19-én

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	116.20
Magyar koronajárdék 4%	— — —	96.50
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	88.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — —	69.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	9.8 —
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — —	218.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	166.—
Oszták járadék papirban	— — —	100.15
Oszták járadék ezüstben	— — —	100.65
Oszták járadék aranyban	— — —	119.—
Oszták korona járadék	— — —	100.25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	157.—
Oszták-magyar bankrészevény	— — —	16.40
Magyar hitelbank részevény	— — —	7.72—
Oszták hitelbank intézeti részevény	— — —	657
Oszták-magyar államvasuti részevény	— — —	609

20 frankos aranz (Napolendor) — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — — —	117.40
London vista — — — — — — — — —	240.15
Páris vista — — — — — — — — — —	45.52
20 márkás arany — — — — — — — —	23.47

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

HIRDETÉSEK

jutányos árban
felvételnek

a

„TISZÁNTÚL“

kiadóhivatalában.

Vértisztító tea.

Wilhelm Ferencz gyógyszerésztől, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsóausztria.

Hogy kétségtelenül szükség volt egy jó és hatásos vértisztító teára, azt bizonyítja egy ilyen szernek előállítására történt számtalan kísérlet. Wilhelm Ferencz gyógyszerésznek szakismeretei alapján sikerült ilyen vértisztító teát a leghatásosabb alkatrészekből összeállítani; teájában nem kevesebb mint 30 különböző alkatrész van, mely különös eljárással állítható elő.

Ezen tea hatásáról csuznál és köszvénynél számos gyógyult köszönőlevele tanuskodik. Csak gróf Butschin-Streitfeld grófnő, alezredesné köszönőlevelére utalunk. kapható stá.

Teljes tisztelettel Steiner Mátyás.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerárakban és drogueriakban.

Csak 12 napig.

Circus Sidoli Cäsar.

200 személy. 123 ló.

A Nagypiacz-téren.

Legnagyobb s legelegánsabb TENT-CIRCUS
Csütörtök, f. hó 20-án este 8 órakor
Nagy dísz megnyitó-előadás.

A műsor 18 számot tartalmaz.

Fellepte

Sidoli Cäsar igazgatónak
saját idomított lovaival.

NON PLUS ULTRA

Fellepte a legjobb mű-
vésznőknek és művészek-

nek, valamint a ballet-csoportnak

Helyàrak: Páholy ülés 3 kor. 50
fill. — Zártszék (szá-
mozott) 2 kor. 50 fill. — I. hely 1 kor. 60 fill.
— II. hely 1 kor. 20 fill. — Karzat 60 fill. —
Gyermekek 10 éven alul, katonák őrmestertől
lefelé I. helyen 1. kor. II. helyen 60 fill. kar-
zaton 40 fillért fizetnek.

Jegyek előre válthatók Lőrincz Mór dísz-
mű üzletében Bémer tér (Kishíd-fő)

Részletes műsor este a cirkusban.

Buffet a Circusban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Ártesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyaszt-
közönséget, hogy izzólámpa körtéket tással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron
kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes
fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron
kértilnek eladásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyer-
gyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlâmpák árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlâmpák kezelését, hozzávaló
szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

HIRDETMÉNY.

A »Bihar megyei takarékpénztár« 1905. január hó
18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár
jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak
és mai naptól kezdve

600 kor. névértékű részvényekre

kicséréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi
részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes
elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány elle-
nében 1 drb. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.

Nagyvárad 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
igazgatósága.

Világhírű Előpataki-gyógyvíz.

Számtalan előismerő nyilatkozat, a
kik ennek használata után a legjobb
egészségnek örvendenek! Különösen
ajánlható a következők bántalmaknál:

1. A gyomor és belek idült hu-
rutjainál, gyomorgörcs, gyomor-
égésben a túlságos nyálka és sav-
képződéssel járó emésztési zavarokban,
gyomor- és szélzsámbán, hányatognál.

2. Altesti vérbőségben, vérpan-
gásban, aranyérben s az ezzel járó
részikór s kedélykór szokásos székre-
kedéseinél.

3. Máj- és lépdagatokban, az epe
kivezető csöveinek hurutos bántalmái-
nál, sárgaságban, epekövekben, a pozs-
gerj és váltólázakból származott lépda-
goknál.

4. Fejlődési sápkórban s az ezen ala-
puló hószám zavaroknál, a görvélykór
torpid alakjainál s különösen vérsze-
génységi állapotoknál.

5. A vesék és húgyhólyag hurutos
bántalmainál, a kezdődő húgykő és fő-
vénylerakódás eseteiben kitűnő húgy-
savoldó.

6. A méh idült tömüléseivel, dagai-
nál, fehér folyás s rendetlen havad-
zásnál.

7. A nemi részek gyengeségeiben.

8. Angolkórban, egyáltalában gyer-
mekeknél a szervezet ép és erős kifej-
lődését vas és mésztartalmánál fogva
meglepően elősegíti, egészséges embe-
reknek is üdítő italul szolgál, s külö-
nösen borral vegyítve a háztartásoknál
általános használatban van.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére

Maár és Szabó

fűszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése
NAGYVÁRADON.

Egy literes üveg ára 26 fill.

Egy literes üveg ára 26 fill.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTORgyári árban, kezeség mellett
háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba
berendezések, valamint egyes butor-
darabok a**Magyar Műbutorgyár**
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN**Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-
berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok.

A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola,melynek érettségi bizonyítványa egy évi önkéntes katonai szolgálatra jogosít s melynek eddig végzett 549 növendéke elsőrendű kereskedői, gyári, bankári és pénzügyi cégeknek, posta-, távirdai-, vasuti-, pénzügyi-, törvényhatósági- és egyéb közhiyalokban nyertek kiváló alkalmazást, 1905. szeptember hó 1-jén nyitja meg 18-ik évfolyamát.

Az intézetet az 1904-905-iki tanévben 123 tanuló látogatta, köztük 57 vidéki, kiknek jó családoknál való elhelyezése ügyében az iskola igazgatója, dr. Kováts S. János ur, legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1905-906-iki iskolai évre a beiratások folyó évi június hó 30-án s július hó 3 első napján eszközöltetnek.

Minden egyéb tudnivalóról „Tájékoztatónk” ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskolaépületben, Deák Ferenc-utca 3. szám.) azonnal megküld.

Nagyvárad, 1905. június hóban.

Reismann Mór,

a fenntartó-testület elnöke.

Dr. Hoványi Géza,

iskolabizottsági elnök.

A

„Nagyvárad Hitelbank”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb

és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölsönöket
nyújt,**amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölsönkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-nyítvány mutatandó be Drágább
kamatozású kölcsönöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.Elfogad betétkönyvecskékre és folyó
számlára:6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot
összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámított zártakat

Értékpapírok, ékszer és terményekre
előleg ad. **Az igazgatóság.****ROSENBERG IZSÓ**

cementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

Nagyvárad.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők:

a „Beocsini Cementgyári Unió” gyáraitól

a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól”

a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.

az „Eternit-művek” szab. azbeszt-pala gyártmányaiból stb.

(Dr. Zilinski Sziárd műegyetemi magántanár ter. ei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű**beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszige-
telési és »Eternit«-pala fedési munkálatok** kivételére.**Csatornákat**saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhat-
lan betoncsöveivel eszközöl.**Raktárt tart:**

Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-cementből.

» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.

» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

**Saját gyártmányu diszes cementlapok és
műkövekből.**